

Komentář: AI bez USA a Číny? Jde to. Evropské AI modely ztrácejí na zámořskou konkurenci jen asi rok vývoje

1.4.2025 - | Petr Lesensky - Dychame

Náskok čínských i amerických AI modelů na evropskou špičku narůstá, není ale nedostižitelný. Stojí za ním především nedostatek investic ze soukromého sektoru i pasivita evropských firem v používání nástrojů umělé inteligence. V takovém případě hrozí, že se foundation large language modely mohou stát stejně strategickým zdrojem, jako je zemní plyn, ropa nebo další kritické suroviny. Přestože jsou právě teď velké zámořské firmy jako OpenAI nebo Google nezpochybnitelnými lídry, o konečné podobě světového trhu není ještě zdaleka rozhodnuto. Na pomyslný trůn může podle Vojtěcha Komendy z AI Excellence usednout někdo úplně jiný.

Zatímco Čína a Spojené státy soupeří o technologické prvenství v oblasti umělé inteligence, Evropa v tomto závodě zatím zůstává pozadu. Evropské foundation modely se zatím nemohou s ChatGPT, Gemini nebo DeepSeekem v plném rozsahu měřit.

Rozdíl mezi USA a Evropou vytváří nedostatek rizikového kapitálu

Pokud evropské technologické firmy dokážou nabídnout kvalitní model umělé inteligence, ostatní společnosti ze starého kontinentu nebudou muset nakupovat řešení z ciziny, s největší pravděpodobností ze Spojených států amerických. Díky tomu velký objem finančních prostředků zůstane v Evropě, kde jej vývojáři vloží do dalšího rozvoje svých modelů, a technologická propast se tak může zmenšovat. Pokud by však převládlo využívání amerických řešení, hrozí, že se AI může stát stejně strategickým zdrojem, jako je zemní plyn, ropa nebo další kritické suroviny. Evropa v tomto ohledu musí být soběstačná pro případ krize. Dramatický geopolitický vývoj posledních dnů a týdnů to jasně ukazuje.

Evropské modely existují a některé z nich nejsou vůbec špatné. Ukazuje se, že vývoj čistě „domácího“ modelu je reálný a nemusí se do něj nasypat horentní sumy jako v případě OpenAI, kde investice dosahovaly miliard dolarů. Z hlediska dalšího vývoje tak bude záležet na tom, zda evropské firmy budou ochotné používat ryze domácí řešení, nebo zůstanou výhradně u toho amerického, popřípadě zvolí rozumnou kombinaci obojího. Ve vývoji zaostávají evropské modely ve srovnání s OpenAI pouze o rok, což se sice z pohledu aktuální situace na trhu může zdát propastné, nicméně z hlediska obecného rozvoje není náskok nedostižitelný. Na většinu procesů, v nichž se dnes v českých a evropských firmách AI využívá, navíc evropská řešení bohatě stačí.

Jenže konkurence nespí a do vývoje investuje další finanční prostředky. Hlavním důvodem technologické ztráty je nedostatek rizikového kapitálu v rámci Evropy. OpenAI totiž i po letech stále jede na dluh a není ziskovou firmou. Investoři v ní ale vidí příležitost, takže na rozvoj poskytují finanční prostředky v hodnotě miliard dolarů. To se v Evropě bohužel nestane, rozhodně ne v takové míře. Evropané investují prostředky do USA a financování sektoru se tedy doplňuje dotacemi z veřejných peněz. Výsledkem je, že žádná evropská firma, která se umělou inteligencí zabývá, zatím nemůže vyrůst do podobných rozměrů.

Konkurenční výhoda Evropy? Strach firem o bezpečnost dat

Vývoj umělé inteligence na území starého kontinentu v současnosti táhnou především Francie, Německo, případně Finsko. Evropskou jedničkou ve vývoji foundation modelů je francouzský Mistral, který už například u nás v AI Excellence integrujeme do řešení pro české firmy a s nímž lze velice dobře pracovat. Obrovskou konkurenční výhodou evropských AI nástrojů může být obava o bezpečnost dat. OpenAI i Google na serverech přijímají data od svých uživatelů do cloudových řešení a pro některé firmy může právě toto být nepřijatelné.

Mistral, podobně jako třeba společnost Meta, naopak umožňuje nasadit AI řešení na vlastní infrastrukturu firem, což u největších hráčů na poli AI není možné. Pro spoustu evropských firem je tedy Mistral relevantní variantou. A pro ty české je důležité, že se jedná o model, který už hovoří obstojně česky. Zajímavým příslibem do budoucna je také projekt velkého jazykového modelu pod názvem OpenEuroLLM. V EU získal dotaci v hodnotě 52 milionů eur, což je však v porovnání s investicemi v USA propastně málo. Výzkum má i českou stopu, koordinátorem projektu je profesor Jan Hajič z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

Jedinou cestou, jak dohnat zámořské trhy, je začít evropské modely používat, případně do nich investovat. Dohnat manko se dá, Čína to se svým DeepSeekem jasně ukazuje. Bude to ale dlouhodobě kapitálově náročné, i francouzský Mistral je podobně jako konkurence ztrátový. Jenže místo evropských dotací je potřeba získat rizikový kapitál, který vývoj evropských modelů posune dopředu. V současnosti je světovou jedničkou OpenAI, otázkou však zůstává, zda uspěje i komerčně. Nelze vyloučit, že se na ni bude vzpomínat jako na průkopníka, uspět ale může někdo úplně jiný. Příklady padlých hegemonů v některé oblasti IT trhu jako Internet Explorer nebo Skype zná historie dost a dost.

<https://www.dychame.cz/komentar-ai-bez-usa-a-ciny-jde-to-evropske-ai-modely-ztraceji-na-zamorskou-konkurenci-jen-asi-rok-vyvoje>